T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

www.balioglu.net

Eylül 2020

İÇERİK

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ 2019 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU **1**

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ 2019 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU **27**

www.balioglu.net

www.balioglu.net

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

2019 YILI

SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM

RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 6
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 6
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 7
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 7
6. DENETİM GÖRÜŞÜ 10
7. DENETİM BULGULARI 11
8. EKLER 26

www.balioglu.net

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: 2019 Yılı Bütçe Giderleri Ödenek ve Gerçekleşme Bilgileri 4
Tablo 2: 2019 Yılı Bütçe Gelirleri Tahmin ve Gerçekleşme Bilgileri 5

www.balioglu.net

KISALTMALAR

BAP: Bilimsel Araştırma Projeleri

KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

MOSİP: Mali Otomasyon Bilgi Sistemi

ODTÜ: Orta Doğu Teknik Üniversitesi

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu

www.balioglu.net

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. Kamu İdaresinin Davalardan Kaynaklanan Borçlarının ve Yükümlülüklerinin Mali Tablolara Yansıtılmaması

2. Dış Kaynaklı Hibe Kullanılarak Yürütülen Projelerden Tamamlananların Kapatılamaması Nedeniyle Bilanço Hesaplarında Hataya Yol Açılması

3. Proje Karşılığı Aktarılan Hibelerden Kullandırılan Avansların Mahsubundan Arta Kalan Tutarların İlgili Avans Hesabı Yerine Emanetler Hesabında İzlenmesi

4. Taşınırların Takibi, Muhafazası ve Kontrolünde Hatalı Uygulamaların Bulunması

5. İşçi Statüsünde İstihdam Edilen Personele Ait Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması Sebebiyle Mali Tablolarda Hata Bulunması

6. Kamu İdaresinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Olan Ödenmemiş Borçlarının Mali Tablolarda Gösterilmemesi

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Sosyal Güvenlik Kurumuna Yersiz Ödenen Emekli Kesenekleri ile Genel Sağlık Sigortası Primlerinin Üniversite Hesabına İadesinin Sağlanamaması

www.balioglu.net

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ); Türkiye ve Orta Doğu ülkelerinin kalkınmalarına katkıda bulunmak, özellikle fen bilimleri ve sosyal bilimler alanlarında eleman yetiştirmek üzere 15 Kasım 1956 tarihinde "Orta Doğu Yüksek Teknoloji Enstitüsü" adıyla eğitime başlamıştır. Orta Doğu Teknik Üniversitesinin Kuruluş ve Hazırlıkları Hakkındaki 6887 sayılı Kanun 29 Ocak 1957 tarihinde, ODTÜ'nün özel statüsünü belirleyen ve tüzel kişiliğine kavuşturan 7307 sayılı Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kanunu ise 27 Mayıs 1959 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Yükseköğretim ile ilgili amaç ve ilkeleri belirlemek ve bütün yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayım, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile esasları bir bütünlük içinde düzenlemek amacıyla düzenlenen 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu 1981'den beri yürürlüktedir.

www.balioglu.net

2547 sayılı Kanun'un 12'nci maddesinde Yükseköğretim Kurumlarının görevleri sayılmakta olup bu görevler sırasıyla;

a. Çağdaş uygarlık ve eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde, toplumun ihtiyaçları ve kalkınma planları ilke ve hedeflerine uygun ve ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim - öğretim, bilimsel araştırma, yayım ve danışmanlık yapmak,

b. Kendi ihtisas gücü ve maddi kaynaklarını rasyonel, verimli ve ekonomik şekilde kullanarak, milli eğitim politikası ve kalkınma planları ilke ve hedefleri ile Yükseköğretim Kurulu tarafından yapılan plan ve programlar doğrultusunda, ülkenin ihtiyacı olan dallarda ve sayıda insangücü yetiştirmek,

c. Türk toplumunun yaşam düzeyini yükseltici ve kamu oyunu aydınlatıcı bilim verilerini söz, yazı ve diğer araçlarla yaymak,

d. Örgün, yaygın, sürekli ve açık eğitim yoluyla toplumun özellikle sanayileşme ve tarım-da modernleşme alanlarında eğitilmesini sağlamak,

e. Ülkenin bilimsel, kültürel, sosyal ve ekonomik yönlerden ilerlemesini ve gelişmesini ilgilendiren sorunlarını, diğer kuruluşlarla işbirliği yaparak, kamu kuruluşlarına önerilerde

bulunmak suretiyle öğretim ve araştırma konusu yapmak, sonuçlarını toplumun yararına sunmak ve kamu kuruluşlarınca istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini ve önerilerini bildirmek,

f. Eğitim-öğretim ve seferberliği içinde, örgün, yaygın, sürekli ve açık eğitim hizmetini üstlenen kurumlara katkıda bulunacak önlemleri almak,

g. Yörelerindeki tarım ve sanayinin gelişmesine ve ihtiyaçlarına uygun meslek elemanlarının yetişmesine ve bilgilerinin gelişmesine katkıda bulunmak, sanayi, tarım ve sağlık hizmetleri ile diğer hizmetlerde modernleşmeyi, üretimde artışı sağlayacak çalışma ve programlar yapmak, uygulamak ve yapılanlara katılmak, bununla ilgili kurumlarla işbirliği yapmak ve çevre sorunlarına çözüm getirici önerilerde bulunmak,

h. Eğitim teknolojisini üretmek, geliştirmek, kullanmak, yaygınlaştırmak,

ı. Yükseköğretimin uygulamalı yapılmasına ait eğitim-öğretim esaslarını geliştirmek, döner sermaye işletmelerini kurmak, verimli çalıştırmak ve bu faaliyetlerin geliştirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaktır.

www.balioglu.net

1.2.Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Kamu İdaresinin üst yöneticisi olan Rektör Cumhurbaşkanınca, dekanlar ise Yükseköğretim Kurulunca seçilmekte ve atanmaktadırlar. Üniversitenin akademik organı Senato olup Üniversite Yönetim Kurulu ise idari faaliyetlerde Rektöre yardımcı olmaktadır.

Akademik yapısı Rektör, Senato, Üniversite Yönetim Kurulu, Rektör Yardımcıları, Fakülte Dekanlıkları, Yüksekokul Müdürlüğü, Enstitü Müdürlükleri, Konservatuar ile Araştırma ve Uygulama Merkezleri olan Üniversitenin idari yapısında ise Rektör, Senato, Üniversite Yönetim Kurulu, Rektör Yardımcıları, İç Denetim Birimi, Kalite Komisyonu, Koordinatörlükler, Uygulama ve Araştırma Merkezleri, Bilimsel Araştırma Birimi, Genel Sekreter ve Genel Sekreter Yardımcıları ile bunlara bağlı Daire Başkanlıkları, Hukuk Müşavirliği ve Döner Sermaye İşletmesi bulunmaktadır.

ODTÜ halen üç ayrı kampüste eğitim, araştırma ve toplumsal hizmet faaliyetlerini yürütmektedir. Ankara'daki ana kampüsü, yaklaşık 40.000 dekarlık bir araziye sahiptir; bu arazi, 30.430 dekarlık orman alanını ve Ankara'nın merkezinden 20 km uzaktaki Eymir Gölü'nü de içine almaktadır. Akdeniz sahilindeki ODTÜ Mersin-Erdemli Kampüsü Deniz Bilimleri Enstitüsünü barındırmaktadır. ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampüsü, Türkiye Büyük Millet Meclisi

ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Meclisi tarafından kabul edilen bir uluslararası anlaşma ile kurulmuş ve KKTC Güzelyurt bölgesinde inşa edilen tesislerinde 2005-2006 akademik yılı başında eğitim-öğretim faaliyetlerine başlamıştır.

ODTÜ'de 41 lisans programının yürütüldüğü 5 fakülte bulunmaktadır. Üniversite bünyesinde bulunan Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler, Enformatik, Uygulamalı Matematik ve Deniz Bilimleri Enstitülerinde ise 105 yüksek lisans ve 68 doktora programı yürütülmektedir. ODTÜ'de öğretim dili İngilizcedir. Hazırlık sınıfı öğrencilerine İngilizce eğitimi Yabancı Diller Yüksek Okulu tarafından verilmektedir.

Üniversitenin 2019 yılsonu itibariyle dolu kadro sayısı 3.122'dir. Bu personelden 1.837'si akademik personel olup 40'ı yabancı uyruklu akademisyendir ve sözleşmeli personel statüsünde çalışmaktadır. Üniversitenin idari personel sayısı 1.285, sürekli işçi sayısı ise 1.048'dir.

Üniversitenin bağlı, ilgili ve ilişkili olduğu kurum ve idareler değerlendirildiğinde;

www.balioglu.net

ODTÜ ilgili mali yıl bütçesi hazırlanıp Anayasa'nın 130'uncu maddesi uyarınca Yükseköğretim Kurulu tarafından tetkik edilerek onaylanmakta, Milli Eğitim Bakanlığına sunulmakta ve merkezi yönetim bütçesinin bağlı olduğu esaslar dahilinde yürürlüğe konmaktadır.

Yükseköğretim kurumlarının öğretimini planlamak, düzenlemek, yönetmek, denetlemek, yükseköğretim kurumlarındaki eğitim-öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetlerini yönlendirmek bu kurumların kanunda belirtilen amaç ve ilkeler doğrultusunda kurulmasını, geliştirilmesini ve üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmak maksadı ile kurulan Yükseköğretim Kurulunun görev alanı içerisinde ODTÜ de bulunmaktadır.

Yükseköğretim Kurulu adına üniversiteleri, bağlı birimlerini, öğretim elemanlarını ve bunların faaliyetlerini gözetim ve denetim altında bulunduran Yükseköğretim Kuruluna bağlı Yükseköğretim Denetleme Kurulu, Kamu İdaresinin faaliyetlerini denetleme yetkisine sahiptir.

Akademik bir organ olan Üniversitelerarası Kurulun üyeleri her üniversiteden bir rektör ve bir profesörün katılımından oluşmaktadır. Bu Kurulun görevleri 2547 sayılı Kanun'un 11'inci maddesiyle belirlenmiştir ve ODTÜ de Kurulun üyesidir.

ODTÜ diğer üniversiteler gibi mali yönetim yapısı ve işleyişi, kamu bütçelerinin

hazırlanması, uygulanması, mali işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve raporlanması ve mali kontrole ilişkin olarak 5018 sayılı Kanun'un verdiği görev ve yetkiye istinaden başta Hazine ve Maliye Bakanlığı düzenlemeleri olmak üzere ilgili diğer kurumların düzenlemelerine tabidir.

1.3. Mali Yapı

"Özel Bütçeli İdare" olarak 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun, 5436 sayılı Kanun'un 12'nci maddesi ile değiştirilmiş (II) sayılı cetvelinin (A) bölümünde sayılan Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler ve Yüksek Teknoloji Enstitüleri içerisinde yer alan Kamu İdaresi, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile verilen hazine yardımı ve öz gelirlerini kullanarak giderlerini finanse etmektedir.

2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 549.615.000,00 TL ödenek tahsis edilen Üniversite bütçesine yıl içinde 65.370.608,00 TL ödenek eklenmiş ve toplam tahsis edilen ödenek 614.985.608,00 TL'ye ulaşmış olup ödeneğin %95,14'ü yani 585.127.532,00 TL'si kullanılmıştır. Dönem faaliyet geliri 748.063.638,94 TL, faaliyet gideri 719.268.528,62 TL olan Üniversitenin 2019 yılını 28.795.110,32 TL olumlu faaliyet sonucu ile tamamladığı görülmüştür.

www.balioglu.net

Ekonomik sınıflandırma açısından İdarenin 2019 yılı bütçesinde yer alan ödeneklerin dağılımı ve yılsonu gerçekleşmeleri aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 1: 2019 Yılı Bütçe Giderleri Ödenek ve Gerçekleşme Bilgileri

Hesap Kodu	Bütçe Başlangıç Ödeneği (TL)	Toplam Ödenek (TL)	Toplam Harcanan (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
01-Personel Giderleri	379.093.000,00	379.505.000,00	361.606.309,00	95,28
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	61.177.000,00	61.798.500,00	58.489.643,00	94,65
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	60.447.000,00	113.152.367,00	107.843.049,00	95,31
05-Cari Transferler	11.828.000,00	16.753.741,00	14.814.444,00	88,42
06-Sermaye Giderleri	37.070.000,00	43.776.000,00	42.374.086,00	96,80
TOPLAM	**549.615.000,00**	**614.985.608,00**	**585.127.532,00**	**95,14**

Ekonomik sınıflandırmaya göre 2019 yılı gelir bütçesi tahmin ve gerçekleşme rakamları ise aşağıdadır.

Tablo 2: 2019 Yılı Bütçe Gelirleri Tahmin ve Gerçekleşme Bilgileri

Hesap Kodu	Bütçe Başlangıç Tahmini (TL)	Gerçekleşen Tutar (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	44.152.000,00	68.794.325,87	155,81
04-Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	490.197.000,00	488.209.458	99,59
05-Diğer Gelirler	15.266.000,00	24.361.689,67	159,58
TOPLAM	**549.615.000,00**	**581.365.473,54**	**105,78**

Kamu İdaresi bütçesi içinde yer almayan Üniversite Döner Sermaye İşletmesi, 2019 yılını 11.069.025,99 TL tutarında dönem karı ile kapatmıştır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

5018 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesi gereğince genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, uluslararası standartlara uygun olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde; Sayıştay Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve diğer ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak olan Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenmektedir. Dolayısıyla genel yönetim kapsamında olan üniversitelerin muhasebe ve raporlama standartları Kurul tarafından belirlenen kurallara tabidir. Kamu İdaresi ayrıca adı geçen Kanun'un 80'inci maddesinin Hazine ve Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden Bakanlığın hazırladığı düzenlemelere tabi olup bu kapsamda çıkarılan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planını kullanmakta, mali tabloları hazırlamakta ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

"Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar"ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmakta olup denetim bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,

www.balioglu.net

- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kâğıtlar sayım tutanağı,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli,
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

www.balioglu.net

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle

sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

www.balioglu.net

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kanun'un 55'inci maddesinin verdiği yetkiye dayanarak Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'nde iç kontrolün beş bileşeni sayılmış, bu bileşenlere yönelik 18 İç Kontrol Standardı ve 79 Genel Şart belirlenmiş, kapsam dahilindeki idarelerden mevcut iç kontrol sistemlerinin Kamu İç Kontrol Standartlarına uyumunu sağlamak üzere iç kontrol uyum eylem planı hazırlamaları istenmiştir. Mevzuat düzenlemeleri çerçevesinde Üniversite tarafından hazırlanan İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı 18 kamu iç kontrol standardı ve bu standartları sağlayan 79 genel şartı içerecek şekilde ilk kez 2012 yılında Üst Yöneticinin onayı ile yürürlüğe girmiştir.

İdarenin İç Kontrol Uyum Eylem Planını uygulanmaya başladığı 2012 yılından

günümüze değin yapmış olduğu çalışmalar değerlendirildiğinde;

Kontrol Ortamı Standartları ve Genel Şartlarına Yönelik;

- Organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumlulukların açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirildiği,
- İş akış süreçlerinin belirlendiği,
- Yetki devirleri ve sınırlarının yazılı olarak belirlendiği,
- Görevler ayrılığı ilkesinin dikkate alındığı,
- Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planının hazırlandığı,
- Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planının, Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygun olduğu,
- "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmalarının yapıldığı,
- Hassas görevlere ilişkin prosedürlerin belirlemesi çalışmalarının yapıldığı ancak henüz tüm birimlerde tamamlanmadığı,
- Kurumda ihtiyaç analizine dayalı hizmet içi eğitim planlaması yapıldığı,

Risk Değerlendirme Standartları ve Genel Şartlarına Yönelik;

- İdarenin stratejik planının içerik olarak mevzuata uygun hazırlandığı,
- Stratejik planın İdarenin kendi birimleri ve personelinin katkılarıyla hazırlandığı,
- İdarenin performans programının içerik olarak mevzuata uygun hazırlandığı,
- Kurumun bütçesinin performans hedefleri ve faaliyetlerle ilişkilendirildiği,
- İdare kurumsal risklerinin belirlendiği,
- İdarenin iç kontrol risklerinin belirlendiği,
- Risklerin Kurum personelinin katılımıyla belirlendiği,
- İdare tarafından risklerin değerlendirilmesi çalışmalarına devam edildiği,
- Tespit edilen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetlerinin belirlenmesi çalışmalarına devam edildiği,

Kontrol Faaliyetleri Standartları ve Genel Şartlarına Yönelik;

- Belirlenen her bir kontrol faaliyetinin uygulanması için sorumluların belirlemesi çalışmalarının devam ettiği,
- Ön mali kontrol sisteminin, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulduğu,
- Yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkânı sunacak bir yönetim bilgi sisteminin olduğu,

www.balioglu.net

- İdare faaliyet raporunun içerik olarak mevzuata uygun hazırlandığı,
- Faaliyet sonuçları ile değerlendirmelerinin İdare faaliyet raporunda gösterildiği,
- İdare faaliyet raporunun kurumun web sitesinde yayımlandığı,

Bilgi ve İletişim Standartları ve Genel Şartlarına Yönelik;

- İdarede veri kayıt ve dosyalama sisteminin mevcut olduğu,
- Mevcut bilgi yönetim sistemlerinin bilgi güvenliğini ve yedekleme gerekliliklerini sağlayacak şekilde dizayn edildiği,

İzleme Standartları ve Genel Şartlarına Yönelik

- İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun, üst yöneticinin onayı ile görevlendirildiği,
- İdarenin tüm birimlerinin iç kontrol sistemini yılda en az bir kez değerlendirme ve İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlama çalışmalarının devam ettiği,
- İdaredeki iç denetçi sayısının, iç denetim fonksiyonunun etkin bir biçimde yerine getirilebilmesi için yeterli olduğu,
- İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmalarının devam ettiği,
- Üst yönetici ve harcama birimlerinin iç kontrol güvence beyanını imzaladığı,

Anlaşılmış olup sonuç olarak; iç kontrol sistemine uyum ve yapılandırma çalışmalarının büyük bir bölümünün tamamlanmış olduğu değerlendirilmektedir.

www.balioglu.net

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Orta Doğu Teknik Üniversitesinin 2019 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

www.balioglu.net

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Kamu İdaresinin Davalardan Kaynaklanan Borçlarının ve Yükümlülüklerinin Mali Tablolara Yansıtılmaması

Üniversitenin mülkiyetindeki taşınmazlardan bazıları için kamulaştırılmaksızın el atıldığı iddiasıyla açılan ve tazminat talep edilen davalar bulunmakta olup bu davalardan kesinleşerek ödenecek borç haline gelenler ile davası devam edenlerin mali tablolarda gösterilmediği anlaşılmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Mülga 6830 sayılı İstimlâk Kanunu hükümleri dâhilinde alınan 13.03.1957 tarih ve 420/06336 sayılı Karar doğrultusunda kamulaştırılmasına lüzum görülen bulgu konusu taşınmazlar, Ankara Valiliği İl İdare Kurulunun 13.03.1957 tarih ve 390 sayılı Kararı ile kamulaştırılmıştır. Kamulaştırmayı müteakip Maliye Bakanlığı Muhakemat Genel Müdürlüğü Baş Hukuk Müşavirliğince kamulaştırılan taşınmazların tescili için açılan davalarda, taşınmazların Maliye Hazinesi adına tesciline karar verilip tescil işlemleri gerçekleştirilmiştir. Kamulaştırılan iş bu taşınmazlar, 27.05.1959 tarih ve 7307 sayılı Kanun ile Üniversitenin resmî kuruluşunu müteakip, Maliye Hazinesince 6830 sayılı Kanun hükümleri doğrultusunda mülkiyetleri tashihan Üniversiteye devredilmiş; bölgede bulunan ve mülkiyeti Maliye Hazinesine ait taşınmazlar da bilâ kayd-ü şart ile Üniversiteye tahsis olunmuştur. Kamulaştırma işlemleri, Millî Eğitim Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı Muhakemat Genel Müdürlüğü Başhukuk Müşavirliği tarafından yürütülmüştür. 6830 sayılı İstimlâk Kanunu'nu ilga eden, 08.11.1983 tarih ve 18215 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş bulunan 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun *"Kamulaştırması yapılmış ancak işlemleri tamamlanmamış veya hiç kamulaştırma yapılmamış iken kamu hizmetlerine ayrılarak veya kamu yararına yönelik bir ihtiyaca tahsis edilerek üzerinde tesis yapılan taşınmaz malın malik, zilyed veya mirasçılarının bu taşınmazla ilgili her türlü dava hakkı yirmi yıl geçmekle düşer. Bu süre taşınmaza el koyma tarihinden başlar."* ifadesini haiz 38'inci maddesinin, Anayasa Mahkemesince tesis edilmiş bulunan 10.04.2010 gün ve E:2002/112, K:2013/33 sayılı Karar ile iptal edilmesini müteakip, Üniversite sınırları içerisinde kalan taşınmazlara kamulaştırmasız

www.balioglu.net

el atıldığı iddialarına binaen davalar açılmaya başlanılmış; bunlardan reddedilip Yargıtay incelenmesinden geçerek kesinleşmiş olanların yanı sıra bulgu konusu olan ve Yargıtay kararı ile İdare aleyhine kesinleşen Toplam 248.453.462,80 TL tutarında ödenecek borç bulunmaktadır.

Kamulaştırılmaksızın el atıldığı iddiasıyla açılan davalarda temel mevzuat Anayasa'nın 46'ıncı maddesi ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'dur.

Anayasa'nın 46'ncı maddesinde Devlet ve kamu tüzel kişiliklerinin kamu yararının gerektirdiği hallerde, gerçek karşılıklarını peşin ödemek şartıyla, özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların tamamını veya bir kısmını kamulaştırmaya yetkili oldukları belirtilmiştir.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun Geçici 6'ncı maddesinde, kamulaştırma işlemleri tamamlanmamış veya kamulaştırması hiç yapılmamış olmasına rağmen 09.10.1956-04.11.1983 tarihleri arasında fiilen kamu hizmetine ayrılan veya kamu yararına ilişkin bir ihtiyaca tahsis edilerek üzerinde tesis yapılan taşınmazlara kısmen veya tamamen veya irtifak hakkı tesis etmek suretiyle malikin rızası olmaksızın fiilen el konulması sebebiyle mülkiyet hakkından doğan taleplerin, bedel talep edilmesi halinde bedel tespitinin ve diğer işlemlerin bu maddede yer alan hükümlere göre yapılacağı ifade edilmiştir.

www.balioglu.net

Daha önce kamulaştırılıp Hazine adına tescil edilen ve mülkiyeti Üniversiteye devredilen taşınmazların önceki malikleri ve/veya mirasçıları tarafından, Anayasa ve Kamulaştırma Kanunu'nun yukarıda yer verilen hükümleri esas alınarak, rızaları olmaksızın taşınmazlarına el konulduğu iddiasıyla İdare aleyhine açılan ve tazminat talep edilen henüz sonuçlanmamış taşınmaz davaları bulunmaktadır.

19 No.lu Devlet Muhasebesi Standardında yükümlülük doğuran geçmişteki bir olay, sorumluluk doğuran olay olarak adlandırılır. Sorumluluk doğuran olay ise bir kurum ya da kuruluşu, yükümlülüğü yerine getirmesi dışında gerçekçi bir alternatife sahip olmadığı bir durumla karşı karşıya bırakan, açık veya zımni kabulden doğan bir yükümlülük getiren olaydır. Bir olayın sorumluluk doğuran olay olarak nitelendirilmesi için, kurum ya da kuruluşun söz konusu olayın doğurmuş olduğu yükümlülüğü yerine getirmekten daha gerçekçi bir seçeneğinin olmaması gerekir. Sözü edilen durum sadece yükümlülüğün yerine getirilmesinin kanunen zorunlu olması veya olayın (kurum ya da kuruluşa ait bir olay da olabilir), söz konusu kuruluşun ilgili yükümlülüğü yerine getireceğine dair diğer taraflar nezdinde geçerli beklentiler yarattığı, zımni kabulden doğan bir yükümlülük olması durumlarında oluşur. Yükümlülük ise geçmişteki

işlem ve olaylardan doğan ve ödenmesi sonucunda, idarenin ekonomik kaynak ve değerlerinde azalma gerçekleşmesi beklenen, idareye ait mevcut borç ve sorumluluktur.

19 No.lu Standartta mali tabloların, kuruluşun gelecekteki olası mali durumuyla değil raporlama tarihindeki mali durumuyla ilgilendiği, bu nedenle, gelecekte faaliyete devam etmek için katlanılacak maliyetler için karşılık ayrılmayacağı, mali durum tablosunda yer alan yükümlülüğün sadece raporlama tarihi itibarıyla mevcut olan yükümlülük olduğu belirtilmiş, karşılık olarak mali tablolara yansıtılan tutarların, kurum ya da kuruluşun gelecek dönem faaliyetlerinden bağımsız, geçmiş dönemlerde oluşmuş olaylardan kaynaklanan yükümlülükler olduğu ifade edilmiştir.

Aynı Standartta şu koşulların varlığı halinde karşılıkların mali tablolara yansıtılacağı yer almakta olup bunlar;

1) Geçmiş bir olaydan kaynaklanan açık veya zımni bir yükümlülüğün bulunması,

2) Yükümlülüğün yerine getirilmesi için ekonomik fayda veya hizmet sunumu potansiyeli içeren kaynakların kurum ya da kuruluştan çıkmasının muhtemel olması,

3) Yükümlülük tutarının güvenli bir biçimde tahmin edilebiliyor olmasıdır.

www.balioglu.net

Yukarıda yer verilen Devlet Muhasebe Standardındaki açıklamalar uyarınca, her ne kadar kamulaştırma işlemleri kendisi tarafından yapılmamışsa da, Üniversitenin mülkiyeti kendisine ait taşınmaz mallarından dolayı kamulaştırmasız el atma davalarına konu olup sonucu kesinleşenlerle ilgili doğmuş ve ödenecek hale gelmiş borçlarının yanı sıra, aynı konuda devam eden davaları nedeniyle kaynaklarında azalma gerçekleşmesi beklenen, dolayısıyla karşılık ayırması gereken borç ve sorumlulukları bulunmaktadır.

19 No.lu Standarda göre karşılıklar; mevcut bir yükümlülük olduklarından ve yükümlülüğün ifası için ekonomik fayda veya hizmet sunumu potansiyeli içeren kaynakların kurum ya da kuruluştan çıkması gerekeceğinden, yükümlülük olarak muhasebeleştirilmelidirler.

Her ne kadar Kamu İdaresi yükümlülüklerin hesaplanmasının ve gösterilmesinin, kamulaştırmayı Üniversite yapmadığı için koşullu varlık için sıralanan şartlara uygun olmadığını öne sürse de açılan davalar Üniversite aleyhine olup kesinleşen mahkeme kararlarının gereğini de Üniversite yerine getirmektedir. Dolayısıyla tahakkuk esaslı muhasebe sistemine tabi ve devlet muhasebesi standartlarına uymakla mükellef özel bütçeli bir kamu

idaresinin bilançosunda tüm varlık ve yükümlülüklerinin gösterilmesi ve açıklanması gerekmektedir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde 379-479 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesaplarının niteliğine ilişkin hükümler ihtiva eden 293 ve 344'üncü maddelerinde kamu idarelerinin; geçmişteki bir olay sonucunda, kontrolünde olmayan gelecekteki belirsiz olayların gerçekleşmesi ya da gerçekleşmemesi ile teyit edilebilecek olan ve ekonomik bir fayda veya hizmet potansiyeli içeren kaynakların çıkışı güvenilir ve gerçekçi bir şekilde ölçülebilen yükümlülükleri için ayrılan karşılıklardan kısa-uzun vadeli olan ve Yönetmelikteki diğer hesaplarla ilişkilendirilmeyenlerin bu hesaplara kaydedeceği ifade edilmiştir.

Yönetmeliğin sözü edilen hükümleri uyarınca yukarıda açıklanan taşınmaz davalarından kaynaklı olup içeriği tazminat ödenmesi veya kamulaştırma bedeli olsun ya da olmasın, İdare aleyhine açılıp devam eden davalara ait yükümlülükleri davalar kesinleşince ödeyecek İdare Üniversite olduğundan söz konusu yükümlülüklerin 379-479 Hesapları ile mali tablolarda gösteriminin sağlanması,

www.balioglu.net

Diğer taraftan kesinleşmiş ve icra dairesi kanalıyla istenebilir hale gelmiş olan ve mali tablolarda yer almayan 16 dosyaya ait (31.12.2019 tarihine kadar 18 kişiye 1.148.514,51 TL ödenmiştir.) 102.080.174,29 TL'si anapara olmak üzere Toplam 248.453.462,80 TL tutarındaki borçla ilgili olarak; Hazine ve Maliye Bakanlığınca borç tutarı kadar ödenek verilmemesi nedeniyle, tutarın tamamının ödenekleştirilememesi ve bu nedenle ödenmesinin mümkün olmaması gibi hususlar, ödenecek borcun tutarının mali tablolarda gösterilmesine engel değildir. Üniversite aleyhine kesinleşerek istenebilir hale gelen borçların Hazine ve Maliye Bakanlığı ile görüşülmek suretiyle çözümünün sağlanması gerekmektedir.

BULGU 2: Dış Kaynaklı Hibe Kullanılarak Yürütülen Projelerden Tamamlananların Kapatılamaması Nedeniyle Bilanço Hesaplarında Hataya Yol Açılması

Dış kaynaklı hibelerden yararlanarak yürütülen projelerden tamamlananların kapanışlarının muhasebe sisteminde yapılamaması nedeniyle, bilanço hesaplarından olan 104 Proje Özel Hesabı ile 333 Emanetler Hesabında hatalı gösterime yol açıldığı tespit edilmiştir.

Avrupa Birliği ve Uluslararası Kuruluşların Kaynaklarından Kamu İdarelerine Proje Karşılığı Aktarılan Hibe Tutarlarının Harcanması ve Muhasebeleştirilmesine İlişkin Yönetmelik, 27.11.2007 tarih ve 26713 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik'in "Projeden kalan tutarlar" başlıklı 10'uncu maddesine göre; proje yürütücüsü tarafından projenin tamamlandığının muhasebe birimine bildirilmesi üzerine, özel hesapta kalan tutarlardan proje sözleşmesi gereğince iade edilmesi gerekenler iade edildikten sonra, kalan tutarlar ilgili muhasebe birimince bütçeye gelir kaydedilir. Ancak; bu kapsamda hazırlanan veya hazırlanacak yeni projeler varsa, üst yöneticinin onayıyla, bu projelerin hazırlık aşamasında yapılması gerekli giderler ile onaylanmış ancak hibe ödemesi gecikmiş projelerin hibe ödemesi yapılıncaya kadar gerçekleşen giderleri karşılamak üzere, artan tutarlar bütçeye gelir yazılmayarak, 333 Emanetler Hesabının altında açılacak bir yardımcı hesapta tutulabilir. Onaylanmış ancak hibe ödemesi gecikmiş olan projeler için kullanılan tutarlar, hibe ödemesi yapıldığında en geç 10 gün içerisinde Emanetler Hesabına iade edilir.

Kamu İdaresinde Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluşlardan proje karşılığı gelen destekler, yürütücüler adına açılan hesaplara alınmakta ve harcamalar yürütücülerin hesaplarından gerçekleştirilerek muhasebeleştirilmektedir. Projelerin mali işlemleri ile ilgili tüm işlemler Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) birimince yürütülmekte ve buradan Muhasebe Birimine bildirimler yapılmaktadır. Projelerle ilgili yazışmaları takip eden ve proje yürütücülerinin proje kapanış dilekçelerinin muhatabı olan birim ise Proje Destek Ofisi olup Kamu İdaresinde BAP Birimi ile Proje Destek Ofisinde bulunan proje bilgilerinden örneğin; yürütücü isimleri, proje numaraları, proje kapanış bilgileri, devam eden projelerin listesi gibi bilgilerde tutarsızlık olduğu görülmüştür. Bulgu konusu hususla ilgili olarak BAP Biriminde 85 projeye ait 5.540.220,41 TL'nin kapanışının yapılacağı bilgisi yer almasına rağmen yürütücülerin kapanış dilekçelerinin gönderildiği Proje Destek Ofisinde kapanacak projelerin sayısı 23 olup tutarı ise 632.421,29 TL'dir. İki birim arasında veri akışının sağlıklı olmaması muhasebe kayıtlarında BAP Biriminden gelen veriler esas alınarak yapılan muhasebe kayıtlarını ve dolayısıyla hesapların güvenilirliğini zedelemektedir. Bilgi eksikliği ve verilerin örtüşmemesine bir diğer örnek, hareket görmeyen projelere ait bilgilerde yaşanmaktadır. BAP Biriminden alınan listede 2010 yılından 2018 yılına değin açılmış 15 projeye ait banka hesaplarından 14'ünün sıfır bakiyeli olmasına rağmen halen açık gözükmesi, bir projenin Euro bakiyesinin bulunması; aynı listede yer alan projeler hakkında Proje Destek Ofisinden alınan bilgilerde ise bir projenin 2015 yılında kapanmasına ilişkin muhasebe birimince hesap özet cetveli hazırlandığı ve kapanması gerektiği, üç projenin başlangıç ve bitiş tarihi bilgilerinin iki birimde farklılık gösterdiği anlaşılmış, dolayısıyla birimlerin bilgi akışını zamanında ve doğru olarak sağlayamadıkları kanaati güçlü bir şekilde hâsıl olmuştur.

Bulguda yer alan ve kapanması gereken projelerden arta kalan bakiyelerin halen 104

www.balioglu.net

Proje Özel Hesabında gözükmesine yönelik tespit, Proje Destek Ofisine gönderilen yürütücülere ait proje kapanış dilekçelerine dayanmaktadır.

Yukarıda zikredilen Yönetmelik'in "Raporlama" başlıklı 16'ncı maddesinde; proje yürütücüsü tarafından projenin tamamlandığı veya proje sözleşmesi çerçevesinde projenin feshine karar verildiği muhasebe birimine bildirildiğinde, muhasebe yetkilisi tarafından proje bazında Yönetmelik'teki Ek-1'de belirtilen örneğine uygun şekilde 15 gün içerisinde bir hesap özet cetveli düzenlenerek Hazine ve Maliye Bakanlığına gönderileceği ifade edilmiştir. Uygulamada hesap özet cetveli Devlet Muhasebesi Bilişim Sistemi üzerinden doldurulmakta, bu cetvel gönderilmeden proje kapatılamamaktadır. Ancak bilişim sistemine söz konusu cetvelin yüklenmediğinden bahisle kullanıcılar, projeleri kapatamamakta olup 2019 yılında kapanması gereken proje sayısı 23 olup bu projelerde kalan bakiyeler toplamı 632.421,29 TL tutarındadır.

632.421,29 TL tutarındaki bakiyenin 333.12 Emanetler Hesabı yerine 104 Proje Özel Hesabında kayıtlı olması sebebiyle, Bilançonun aktifinde yer alan 104 Proje Özel Hesabı olması gerekenden bu tutar kadar fazla, 333 Emanetler Hesabı ise aynı tutarda eksiklik içermektedir.

www.balioglu.net

BULGU 3: Proje Karşılığı Aktarılan Hibelerden Kullandırılan Avansların Mahsubundan Arta Kalan Tutarların İlgili Avans Hesabı Yerine Emanetler Hesabında İzlenmesi

Avrupa Birliği, uluslararası kuruluşlar veya uluslararası konsorsiyumlardan proje karşılığı aktarılan hibe niteliğindeki tutarlardan 162 Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabına borç kaydedilerek kullandırılan mutemet avanslarının mahsup işlemlerinde; nakden iade edilen tutarların 162 Hesabına alacak kaydının yeni geçilen Devlet Muhasebesi Bilişim Sisteminde yaşanan eksiklikler nedeniyle yapılamadığı tespit edilmiştir.

Avrupa Birliği ve Uluslararası Kuruluşların Kaynaklarından Kamu İdarelerine Proje Karşılığı Aktarılan Hibe Tutarlarının Harcanması ve Muhasebeleştirilmesine İlişkin Yönetmelik, 27.11.2007 tarih ve 26713 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik'in 8'inci maddesi "Proje karşılığı hibelerin muhasebeleştirilmesi"ne ilişkin düzenlemeler içermekte olup maddenin 3'üncü fıkrasının ç bendinde, proje mutemetlerine verilen avansların nasıl muhasebeleştirileceği açıklanmaktadır. Buna göre; mutemetlere verilen avans tutarları, avansın verildiği tarihteki proje hesabının bulunduğu bankanın döviz alış kuru

üzerinden 162 Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabına borç, 106 Döviz Gönderme Emirleri Hesabına alacak; bankadan alınacak günlük hesap özet cetvelinden ödendiği anlaşılan tutarlar ise 106 Döviz Gönderme Emirleri Hesabına borç, 104 Proje Özel Hesabına alacak kaydedilecek; harcamaya ilişkin kanıtlayıcı belgeler muhasebe birimine verildiğinde ise harcama tutarı avansın verildiği tarihteki kur üzerinden 630 Giderler Hesabı veya varlığa dönüştürülecek bir kullanım ise ilgili varlık hesabına borç, 162 Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabına alacak kaydedilerek muhasebeleştirme tamamlanacaktır. Verilen avanslardan varsa nakden iade edilen tutar 104 Proje Özel Hesabına borç, 162 Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabına alacak kaydedilecektir.

Kamu İdaresinin proje karşılığı hibe edilen tutarlardan avans vererek gerçekleştirdiği harcamaların mahsup işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde; yukarıda yer verilen mevzuat gereğince, avanslardan nakden iade edilenlerin 104 Hesabına borç, 162 Hesabına alacak kaydedilmesi gerekirken, yeni geçilen Devlet Muhasebesi Bilişim Sistemi içerisinde yer alan ve harcama birimlerinin kullandığı Harcama Yönetim Bilişim Sisteminin mahsup işlemlerinde avans artığının 162 Hesabına kaydına izin vermemesi nedeniyle mahsup kayıtlarında 333.12 Hesabının kullanıldığı, dolayısıyla projelere ait kalan hibelerin bilanço hesaplarından olan 104 Proje Özel Hesabına 333.12 Hesabı ile aktarıldığı görülmüştür. Bu şekilde gerçekleşen hatalı işlemler ise mali yılsonunda 162 Hesabında kapanamayan avans artıklarından dolayı fazlalığa yol açtığı gibi, projelerden kalan avans artıklarının uzun süredir kapanamadığı algısı da yaratmaktadır. Diğer taraftan 333.12 Hesabı, hibe yoluyla gelen kaynaklarla finanse edilen projelerden tamamlananlarda varsa kalan bakiye tutarların aktarıldığı ve yeni projelere kaynak gelinceye değin bu projelerin masraflarının karşılanması için kullanılan bir hesap olup yapılan hatalı muhasebe işlemleri nedeniyle tamamlanmamış projelere ait kaynakların da amaç dışı kullanımına yol açılması riski oluşmaktadır. 2018 yılında mahsuplaşmak üzere muhasebe birimine gönderilen fakat kapatılamayan evrak sayısı 33 olup bunların toplam tutarı 667.311,12 TL, 2019 yılında mahsuplaşmak üzere muhasebe birimine gönderilen fakat kapatılamayan evrak sayısı ise 44 olup bunların toplam tutarı 927.438,03 TL'dir. Neticede 2019 Mali Yılında 77 adet avans işleminden arta kalan 1.594.749,15 TL halen emanet hesapta bekletilmekte, bilançonun aktif tarafında yer alan 162 Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabı ile pasif tarafında yer alan 333 Emanetler Hesabı, kapatılmamış gözüken avans bakiyeleri nedeniyle olması gerekenden 1.594.749,15 TL daha fazla gözükmektedir.

www.balioglu.net

BULGU 4: Taşınırların Takibi, Muhafazası ve Kontrolünde Hatalı Uygulamaların Bulunması

Üniversitenin akademik ve idari birimlerinde yapılan fiili denetimlerde taşınır mal yönetimine ilişkin bazı eksiklikler tespit edilmiştir.

18.01.2007 tarih ve 26407 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Sorumluluk" başlıklı 5'inci maddesinde; harcama yetkililerinin taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının Taşınır Mal Yönetmeliği'nde belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamaktan ve taşınır yönetim hesabını ilgili mercilere göndermekten sorumlu olduğu ifade edilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri" başlıklı 6'ncı maddesinde de taşınır kayıt ve kontrol yetkililerinin görev ve sorumlulukları ayrıntılı şekilde izah edilmiştir.

www.balioglu.net

Yönetmelik gereğince harcama yetkilileri, taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri taşınır işlemlerinin gerçekleştirilmesi ve yürütülmesinde ortak sorumludurlar.

Adı geçen Yönetmeliğin "Belge ve cetveller" başlıklı 10'uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde; demirbaş, makine ve cihazların kamu görevlilerinin kullanımına verilmesinde 6/A örnek numaralı taşınır teslim belgesinin düzenleneceği, aynı maddenin (ç) bendinde ise taşınır kod listesinin (B) bölümünde gösterilen taşınırlardan; oda, büro, bölüm, geçit, atölye, garaj ve servislere tahsis edilenler için taşınır teslim belgesi düzenlenmeyeceği, bunlar için dayanıklı taşınırlar listesinin düzenleneceği ve listenin istek yapan birim yetkilisi ve/veya varsa ortak kullanım alanı sorumlusu tarafından imzalanacağı; 36'ncı maddesinde giriş kaydı yapılan dayanıklı taşınırlara, taşınır kayıt yetkilisi tarafından bir sicil numarası verilmesi gerektiği; 38'nci maddesinde ise kamu idarelerine ait harcama birimlerinde bulunan ambarlara kod verileceği açıkça izah edilmiştir.

Yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümleri dikkate alınarak Üniversitenin çeşitli birimlerinde yapılan taşınır işlemlerine ilişkin incelemelerde;

- Taşınır sisteminde ambarda gözüken dayanıklı taşınırların bazılarının fiilen ambarda olmadığı ve/veya fiilen ambarda bulunmasına rağmen bazı taşınırların yılsonu taşınır sayım cetvellerinde yer almadığı,

- Ambarda bulunması gereken bazı dayanıklı taşınırların, ambarların yetersiz olması sebebiyle çalışma ortamlarında muhafaza edildiği,
- Dayanıklı taşınırların numaralandırma işleminin tamamlanmadığı,
- Hurdaya ayırmaya ilişkin işlemlerin bazı birimlerde henüz tamamlanmadığı,
- Harcama birimlerinin bünyelerinde birden fazla ambar bulunmasına rağmen, Taşınır Kayıt ve Yönetim Sisteminde, bu ambarların tek kod altında toplandığı,

Görülmüştür.

2018 yılı Sayıştay Denetim Raporunda Rektörlük Özel Kalem taşınırlarında kayıtlı olan eser niteliğindeki tablolar ve heykellerin sergilendikleri birimlere devri, 2020 yılında sağlanmıştır.

Kurumda taşınır mevzuat hükümlerinin tam olarak uygulanmaması taşınırların takibi, muhafazası ve kontrolünü zorlaştırdığı gibi taşınır işlemlerinde sözü edilen mevzuata aykırı uygulamaların; Bilançoda 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı, 255 Demirbaşlar Hesabı ile 257 Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabının doğruluğunu ve güvenilirliğini de etkilediği değerlendirilmektedir.

www.balioglu.net

BULGU 5: İşçi Statüsünde İstihdam Edilen Personele Ait Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması Sebebiyle Mali Tablolarda Hata Bulunması

Üniversitede işçi statüsünde istihdam edilen personel için ayrılması gereken kıdem tazminatı karşılıklarının mali tablolarda gösterilmediği tespit edilmiştir

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının işleyişinin düzenlendiği 291'inci maddesinde bu Hesabın, belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan ve faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı, uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içindeki kıdem tazminatı karşılığı hesabında kayıtlı tutarlardan, izleyen dönemde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatı karşılıklarının dönem sonunda bu hesaba kaydedileceği belirtilmiştir. Buna göre; faaliyet dönemi içinde ödenmek üzere ayrılan kıdem tazminatı karşılıkları bu hesaba alacak, 630 Giderler Hesabına borç; daha önceki yıllarda hesaplanarak uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içindeki kıdem tazminatı karşılığı hesabına kaydedilmiş tutarlardan izleyen dönemde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatı karşılıkları ise dönem sonunda bu hesaba

alacak, 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına borç kaydedilecektir.

Mezkûr Yönetmeliğin 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının işleyişini düzenleyen 342'inci maddesinde; faaliyet döneminden sonraki yıllarda ödenecek kıdem tazminatları için ayrılan karşılıkların bu hesaba alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği hükme bağlanmıştır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün "Kıdem Tazminatı" konulu 20.05.2016 tarihli yazısında;

"*1- Kamu idarelerinde işçi statüsünde istihdam edilen personelin, 2015 ve daha önceki yıllarda ayrılması gereken kıdem tazminatı tutarları, hizmet yılı ile yıllık kıdem tazminatı tutarının çarpılması suretiyle kamu idarelerinin ilgili birimlerince hesaplanarak liste halinde en geç 30.06.2016 tarihi itibarıyla muhasebe birimlerine gönderilecektir. Muhasebe birimleri de yapılan bildirimler üzerine listede yer alan toplam tutarlar üzerinden 500 Net Değer Hesabına borç, 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak,*

2- 2016 yılı ve sonraki yılların dönem sonlarında, kamu idarelerinden alınan kıdem tazminatı hesaplama listesinin toplam tutarı muhasebe birimince 630-Giderler hesabına borç, 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak,

...

Kaydedilecektir."

Denilmektedir.

Yapılan incelemede;

2020 yılında 60 işçinin emekli olacağı öngörülerek Toplam 6.144.848,09 TL kıdem tazminatı karşılığı ayrılması için çalışma yapıldığı, ancak 2019 Mali Yılı Bilançosunda 372 no.lu Hesapta 122.848,09 TL'nin kayıtlı olduğu, dolayısıyla 6.022.000,00 TL tutarındaki kıdem tazminatı karşılığının ilgili hesaplara yansıtılmadığı,

2021 yılı ve sonrasında 1040 işçinin emekli olacağından hareketle ayrılması gereken kıdem tazminatı karşılığı tutarının 129.223.561,00 TL olduğu, ancak 2019 Mali Yılı Bilançosunda 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında herhangi bir tutar bulunmadığı,

Görülmüştür.

www.balioglu.net

Muhasebat ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün yukarıda yer verilen yazısına istinaden işçi statüsünde istihdam edilen personelin 2015 yılı ve öncesine ait Toplamda 107.545.832,20 TL tutarındaki kıdem tazminatı karşılığının 500 Net Değer Hesabına borç, 472 no.lu Hesaba alacak, 2016 yılından 2019 yılsonuna değin 21.677.728,80 TL tutarındaki karşılığın ise 630 Giderler Hesabına borç, 472 no.lu Hesaba alacak şeklinde kayıtlara alınması gerekirken bu işlemlerin yapılmadığı anlaşılmıştır.

Kamu İdaresinin ihtiyatlık ilkesi gereğince muhtemel risklere ve olaylara karşı ayırması gereken karşılıkları muhasebe kayıtlarına ve mali tablolarına yansıtmaması sebebiyle bilanço hesaplarından olan 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında 6.022.000,00 TL, 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında 129.223.561,00 TL ve 500 Net Değer Hesabında 107.545.832,20 TL eksiklik; faaliyet hesaplarından olan 630 Giderler Hesabındaki 21.677.728,80 TL tutarındaki eksiklikten dolayı yine bilanço hesaplarında olan 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabında aynı tutarda fazlalık bulunmaktadır.

BULGU 6: Kamu İdaresinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Olan Ödenmemiş Borçlarının Mali Tablolarda Gösterilmemesi

www.balioglu.net

İdarenin Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)'na olan faturalı borçlarını ödenek yetersizliği sebebiyle ödeyemediği, söz konusu borçların mali tablolarda yükümlülük olarak gösterilmediği tespit edilmiştir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun Geçici 4'üncü maddesinin birinci, dördüncü ve sekizinci fıkraları gereğince faturalı alacaklar olarak tabir edilen, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu'nun 89, Ek 4, Ek 68 ve Ek 71'inci maddelerinde düzenlenen emekli ikramiyesi, emekli/adi malullük/vazife malullüğü aylığı alanların ölümü halinde ödenen ölüm yardımı, emekli veya yetimlerine ödenen makam/temsil/görev tazminatları ve diğer ödemelerden kaynaklanan alacakların takip ve tahsil işlemleri SGK tarafından gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla İdarelerin SGK tarafından ödenen ve faturalı alacaklar olarak tabir edilen emekli ikramiyesi, ölüm yardımı, makam/temsil/görev tazminatları ve diğer ödemelerden kaynaklanan ve ilgili kamu idarelerine fatura edilen borçları söz konusudur.

SGK tarafından yayımlanan 09.12.2013 tarih ve 73616264 sayılı Ek Karşılık Primi ve Faturalı Alacaklara ilişkin Genel Yazı'da; faturalı alacakların Kurumca ilgilisine ödendiği tarihte ilgili kamu idarelerine borç tahakkuk ettirilerek Mali Otomasyon Bilgi Sistemi (MOSİP)'nde görüntüleneceği, kamu idarelerince her ay bir önceki aya ait borç olup

olmadığının sistem üzerinden sorgulanarak borç bulunması halinde, ödemenin yapıldığı tarihi izleyen iki ay içerisinde anlaşmalı bankalara ödeneceği, süresinde ödenmeyen faturalı alacaklar ile ilgili 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre gecikme faizi uygulanacağı belirtilmiştir.

MOSİP'te bulunan verilere göre Üniversitenin 2015 yılından 2019 yılsonuna değin 88.867.048,28 TL'si anapara, 40.585.335,32 TL'si gecikme faizi olmak üzere Toplamda 129.452.383,60 TL tutarında faturaya dayalı borcu bulunmaktadır. Bu borcun 2015-2016-2017 ve 2018 yıllarına ait olanlarından bugüne değin hiç ödeme yapılamamış olup gecikme cezaları katlanarak artmış ve neredeyse anaparaya yakın gecikme cezası tahakkuk etmiş durumdadır.

Kamu İdaresinin faturalı borçlarını zamanında ödeyememesinin temel sebebi, ilgili mali yıl Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda İdarenin bütçe tertiplerine yeterli ödenek konmamasıdır. Dolayısıyla bütçe uygulamalarının sonucu olarak İdare, ödenek verilmediği sürece başka bir kamu idaresine borçlarını ödeyememektedir.

Bir diğer sorun da Üniversitenin ödemesi gereken mali yükümlülükleri olmasına rağmen bu bilgilerin faaliyet raporlarına ve mali tablolara yansımamış olmasıdır.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde vadesi geçmiş, ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi ve diğer yükümlülükler için 368 Hesabının veya 379 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabının kullanılmasına cevaz veren hükümler bulunmakta olup Kamu İdaresi bu hesaplara herhangi bir kayıt yapmamıştır.

www.balioglu.net

Genel Yönetim Muhasebesinin muhasebe ilke ve kurallarının dayanağını oluşturan kavramlara göre yürütülmesi esastır. Bu kavramlar ve ilkeler Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde yer bulmaktadır. Yönetmelikte sayılan kavramlardan "Tam açıklama" ve "Önemlilik" kavramları bulguda yer verilen tespitler için önemlidir. Zira Yönetmelikte "Tam açıklama" ilkesinin mali tabloların, bu tablolardan yararlanacak olanların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır şekilde düzenlenmesi olduğu, "Önemlilik" ilkesinin bir hesap kalemi veya mali bir olayın nispî ağırlık ve değerinin, mali tablolara dayanılarak yapılacak değerlendirmeleri veya alınacak kararları etkileyebilecek düzeyde olmasını ifade ettiği belirtilmiş, dolayısıyla muhasebenin de diğer kavramların yanı sıra bu iki kavrama göre yürütülmesi gerektiği açıklanmıştır. .Ayrıca önemli hesap kalemleri, mali olaylar ve diğer hususların mali tablolarda yer alması zorunlu tutulmuştur.

İdarenin geçmişten gelen ve gelecek yıllarda ödemekle yükümlü olduğu 129.452.383,28 TL borcunun mali tablolara yansımaması, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve bu Kanun temel alınarak yapılan tüm düzenlemelerin amacına ters düşmekte, şeffaf ve hesap verebilir bir kamu mali yönetim sistemi kurma ve geliştirme ilkelerini bertaraf etmektedir.

B. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMEYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Sosyal Güvenlik Kurumuna Yersiz Ödenen Emekli Kesenekleri ile Genel Sağlık Sigortası Primlerinin Üniversite Hesabına İadesinin Sağlanamaması

Aylıklarını aldıktan sonra istifa, ücretsiz izne ayrılma, görev süresini doldurma, mahkeme kararı ile işe son verilme gibi nedenlerle işten ayrılan veya kamu görevi son bulan kişilere ait hesaplanan ve ödemesi gerçekleşen devlet katkısı emekli kesenekleri ile genel sağlık sigortası primlerinin SGK tarafından iade edilmediği tespit edilmiştir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun değişik 164'üncü maddesi hükmü gereğince, aylıklar her aybaşında peşin olarak ödenmektedir. Emeklilik ve ölüm halleri hariç, görevden ayrılma hallerinde hak edilmeden peşin ödenmiş aylıktan çalışılmayan süreye ait kısmının, emeklilik keseneği Devlet katkısının tamamı ile birlikte geri alınması gerekmekte olup Kamu İdaresi peşin ödenen ancak çalışılmayan sürelere ait fazla ödenen aylıkları, devlet katkısı kesenek ve primler hariç, ilgililerinden tahsil etmiş, devlet katkısı ve primleri ise Sosyal Güvenlik Kurumu adına 140 Kişilerden Alacaklar Hesabına kaydederek alacak dosyası oluşturmuştur.

"Kişilerden Alacaklar" konulu 16 Sıra No.lu Tebliğ'e göre; tahakkuk evrakının işleme konulduğu ve gönderme emrinin düzenlenmiş olduğu hallerde, yapılan yersiz ödemeler, ilgilileri adına borç kaydedilerek faiziyle birlikte tahsil edilecektir. Ancak emeklilik kesenekleri Emekli Sandığına (SGK'ye) gönderilmemiş ise Sandığa gönderilecek tutardan mahsup edilecek, Sandığa gönderilecek kesenek bulunmadığı takdirde Emekli Sandığından bir yazı ile istenmek suretiyle getirtilerek nakden ya da takip eden aylarda gönderilecek keseneklerden mahsuben tahsilatı sağlanacaktır.

Uygulamada SGK, keseneklerin mahsuben tahsilatına izin vermemekte olup Kamu İdaresi tarafından Kuruma defalarca iade yazısı yazıldığı halde herhangi bir sonuç sağlanamadığı anlaşılmaktadır.

2017 yılında 62 alacak dosyasına ait 28.047,12 TL, 2018 yılında 76 alacak dosyasına ait 37.595,76 TL ve 2019 yılında 88 alacak dosyasına ait 54.492,33 TL olmak üzere, toplamda 226 alacak dosyası ile ilgili olarak 120.135,21 TL 2019 mali yılsonuna değin SGK'den tahsil edilememiştir.

www.balioglu.net

Kamu İdaresi 28.01.2020 tarihinde Sosyal Güvenlik Kurumuna tekrar müracaat etmiş ve karşılıklı çalışmalar sonucunda 2017 yılına ait 62 alacak dosyasına mahsuben 12, 2018 yılına ait 76 alacak dosyasına mahsuben 22 ve 2019 yılına ait 88 alacak dosyasına mahsuben 56 kişi borcu dosyasında kayıtlı Emekli Sandığı Primlerini tahsil ederek ilgili dosyaları kapatmışsa da Üniversitenin SGK'ye yersiz ödediği kesenek ve prim alacaklarının tahsilatında yaşanan gecikmelerin, bilanço hesaplarından olan 140 Kişilerden Alacaklar Hesabındaki kayıtlı tutarın artmasına yol açtığı gibi İdarenin bu tür alacakları için yasal süreçleri işletememesi nedeniyle alacakların zamanaşımına uğraması açısından da risk oluşturduğu değerlendirilmektedir.

www.balioglu.net

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
http://www.sayistay.gov.tr

www.balioglu.net

8. EKLER

EK 1: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl/Yıllar**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
İdarenin Taşınır İşlemlerinde Mevzuata Aykırı İşlemler Bulunması	2018	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu tespitler 2019 yılında da devam ettiğinden "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde 4 numaralı bulgu olarak Sayıştay Denetim Raporuna alınmıştır.

www.balioglu.net

www.balioglu.net

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ
2019 YILI
SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. **KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 27**
2. **KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 29**
3. **SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 29**
4. **DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 30**
5. **DENETİM GÖRÜŞÜ 31**
6. **DENETİM BULGULARI 32**

www.balioglu.net

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1:Döner Sermaye Kapsamında Elde Edilen Katkısız Gelir Türleri ve Tutarları 35

www.balioglu.net

KISALTMALAR

KDV: Katma Değer Vergisi

ODTÜ: Orta Doğu Teknik Üniversitesi

www.balioglu.net

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. Yarı Mamul ve Mamul Mal Stok Rakamlarının Doğru ve Güvenilir Olmaması

2. Özel Bütçe İçerisinde Yer Alması Gereken Katkısız Gelirlerin Döner Sermaye İşletmesinin Geliri Olarak Kaydedilmesi

3. Ekonomik Değer Taşıyan Hak Alımlarının Giderleştirilmesi

4. Katma Değer Vergilerinin Muhasebe Kayıtlarına Hatalı Yansıtılması

www.balioglu.net

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Döner Sermaye İşletmesi, 22.10.2000 tarih ve 24208 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile faaliyete geçmiştir.

Döner Sermaye İşletmesinde gerçek ve tüzel kişiler tarafından istenen ve aşağıda belirtilen iş ve hizmetler yapılmaktadır:

a) Yükseköğretim kurumları dışındaki kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişilerce talep edilecek konularda bilimsel görüş vermek, proje hazırlamak, araştırma ve benzeri hizmetler yapmak, kurslar açmak,

b) Belirli bilimsel sonuçların uygulanmasını sağlamak,

c) Mevcut fiziki kapasiteyi değerlendirerek, faaliyet alanları ile sınırlı olarak her türlü mal ve hizmet üretiminde bulunmak, önceden Rektörün onayı alınmak suretiyle elde edilecek ürünleri pazarlamak, teşhir ve satış yerleri açmak,

d) Üniversite ile ona bağlı birimlerde tahlil ve araştırmalar yapmak ve rapor düzenlemek,

e) Her türlü basım ve yayım hizmetlerini yerine getirmek.

www.balioglu.net

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Döner Sermaye İşletmesinin Yönetim Kurulu, Üniversite Yönetim Kurulu, İta Amiri Rektördür.

Döner sermaye işlemleri, Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü ve Döner Sermaye Saymanlık Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü bünyesinde; Genel İdari Hizmetler sınıfında 4 (1 müdür, 3 idari personel), işçi sınıfında 21 personel olmak üzere Toplam 25 personel, Döner Sermaye Saymanlık Müdürlüğü bünyesinde ise 9 personel görev yapmaktadır. Ayrıca yürütülen Araştırma ve Geliştirme Projeleri kapsamında istihdam edilen sözleşmeli statüde çalışan 58 personel daha bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünün muhasebe, hesap ve işlemleri Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir. Bu bağlamda döner sermaye işletmelerinin sonuçlarını göstermek üzere anılan Yönetmeliğin 565 ve 573 sayılı maddelerinde sayılan mali tablolar düzenlenmektedir.

İşletmenin 2019 yılı bilançosunda sermayesi 26.092.130,90 TL olup, toplam aktif büyüklüğü ise 116.991.848,21 TL'dir.

İşletme Müdürlüğü bütçesi, birimlerin faaliyetlerinden elde edilen gelirler ve bu faaliyetler için yapılan giderlerden oluşmaktadır.

Başlangıç bütçesinde 85.917.000 TL gelir öngörülmüş olup gider bütçesi de aynı tutarda hazırlanmıştır.

İşletmenin 2019 Mali Yılına ait bütçe gideri 68.279.691,82 TL, bütçe geliri ise 72.488.762,74 TL'dir.

www.balioglu.net

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

ODTÜ Döner Sermaye İşletmesi muhasebe ve raporlama işlemlerini, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde yer alan hükümlere göre Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından kurulan ve yönetilen Döner Sermayeli İşletmeler Muhasebe Sistemi üzerinden yürütmektedir. İşletme, Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde 5018 sayılı Kanun ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan diğer yönetmelikler ile Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin genel esaslarını, kıyasen uygulamakta olup Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan diğer düzenlemelere de tabidir.

"Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar"ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda yer almakta olup denetim bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri.
- Geçici ve kesin mizan.

- Bilanço.
- Kasa sayım tutanağı.
- Banka mevcudu tespit tutanağı.
- Alınan çekler sayım tutanağı.
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı.
- Teminat mektupları sayım tutanağı.
- Gelir tablosu.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

www.balioglu.net

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

www.balioglu.net

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesinin 2019 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

www.balioglu.net

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Yarı Mamul ve Mamul Mal Stok Rakamlarının Doğru ve Güvenilir Olmaması

150 İlk Madde ve Malzeme Hesabında kayıtlı stoklardan tüketime verilen mal ve malzemelerin çıkış işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde; gider hesaplarının hatalı kullanıldığı, dönem sonunda gider hesaplarının yansıtma hesapları vasıtasıyla kapatılması sırasında tüketime verilerek çıkışı yapılan mal ve malzemelerin tutarı kadar 151 Yarı Mamuller-Üretim Hesabı ile 152 Mamuller Hesabına alım yapılmış gibi varlık girişi kaydı yapıldığı tespit edilmiştir.

www.balioglu.net

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin Yarı Mamuller-Üretim Hesabının işleyişine ilişkin hükümler ihtiva eden 130'uncu maddesinde; maliyet dönemi sonlarında yarı mamul üretimiyle ilgili olarak 710 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri, 720 Direkt İşçilik Giderleri ve 730 Genel Üretim Giderleri Hesaplarının borcunda toplanan giderlerin bu hesaba borç, ilgili yansıtma hesaplarına alacak kaydedileceği, üretimi tamamlanan yarı mamullerin maliyet bedeli üzerinden bu Hesaba alacak, 152 Mamuller Hesabına ise borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yarı mamuller henüz işlem hâlinde olduklarından ambara alınma söz konusu olamayacağı için, 151 Hesabında sadece üretimdeki "yarı mamul stokları" izlenmektedir.

152 Mamuller Hesabı ise üretim çalışmaları sonunda elde edilen ve satışa hazır hâle gelmiş bulunan mamullerin izlenmesi için kullanılmaktadır.

Mezkur Yönetmeliğin 131'inci maddesinde; üretimi tamamlanan yarı mamullerin maliyet bedelleri ile bu Hesaba borç, 151 Yarı Mamuller-Üretim Hesabına alacak kaydedilerek, maliyet dönemi sonlarında yarı mamul hesabına alınmadan doğrudan mamule dönüştürülen giderlerin bu hesaba borç, 711 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri Yansıtma, 721 Direkt İşçilik Giderleri Yansıtma, 731 Genel Üretim Giderleri Yansıtma Hesaplarının mamulün üretimiyle ilgili olanlarına alacak kaydedileceği hükümlerine yer verilmiştir.

İşletmeye ait dönem sonu işlemleri kontrol edildiğinde "710 ve 730 Hesapların 711 ve 731 Hesap vasıtası ile 151 ve 152 Hesaba aktarılması" açıklamasıyla 151 Hesabına 6.059.577,81 TL, 152 Hesabına ise 1.550 TL borç kaydı yapılarak 711 ve 731 Yansıtma Hesaplarına alacak kaydedildiği, böylece daha önce hatalı kullanılan ve bakiye vermemesi gereken 710 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri Hesabı ile 730 Genel Üretim Giderleri Hesabına yapılan kayıtların kapatıldığı görülmüştür.

Söz konusu işlemlerin 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabında takip edilen malzemelerin kullanım nedeni ile kayıtlardan düşülmesine ilişkin muhasebe kayıtlarının yapıldığı Döner Sermayeli İşletmeler Muhasebe Sisteminde 740 Hizmet Üretim Maliyeti Hesabının seçilmesi gerekirken sistemin otomatik olarak 710 no.lu hesabı getirmesinden, birimlerde görevli personelin de 710 hesabına onay vermesinden kaynaklandığı, sene sonunda 710, 720 ve 730 no.lu hesapların kapanışının 711, 721 ve 731 no.lu yansıtma hesapları kullanılarak sistem tarafından otomatik gerçekleştirilmesi sırasında 710, 720 ve 730 no.lu hesapların bakiyesi kadar 151 ve 152 no.lu hesaplara borç kaydı yapılarak bu hesaplarda fiilen bulunmayan varlık kayıtlarının oluşmasına neden olunduğu anlaşılmıştır.

www.balioglu.net

Sonuç olarak İşletmenin 2019 Mali Yılı Bilançosunda kayıtlı 15.699.114,15 TL tutarındaki varlığın 6.061.127,81 TL'si fiilen bulunmamakta olup 15 Stoklar Grubu doğru ve güvenilir bilgi içermemektedir.

BULGU 2: Özel Bütçe İçerisinde Yer Alması Gereken Katkısız Gelirlerin Döner Sermaye İşletmesinin Geliri Olarak Kaydedilmesi

ODTÜ özel bütçe hesaplarında yer alması gereken katkısız gelirlerin (kitap satış, giriş kart bedeli, araç pulu, saf su satışı, hediyelik eşya satışı, bal satışı, kitap cezaları, limon gelirleri, hasar tespit gelirleri) Döner Sermaye İşletmesinin geliri olarak kaydedildiği tespit edilmiştir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58'inci maddesine göre döner sermaye işletmesinin gelirleri, işletme adına yapılan mal ve hizmet satışları ile diğer gelirlerden oluşur.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58'inci maddesine göre Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmelik'in 3'üncü maddesinde ise işletmelerin faaliyet alanları tanımlanmıştır. Bu maddeye göre, Döner Sermayeli İşletmelerin faaliyet alanları aşağıda gösterildiği gibidir:

"a) Bilimsel görüş vermek, proje hazırlamak, araştırma, uygulama ve benzeri hizmetler

yapmak,

b) Belirli bilimsel sonuçların uygulamasını sağlamak,

c) Üniversite ve ona bağlı kurumlarda hasta muayene ve tedavisi yapmak ve bunlarla ilgili tahlil ve araştırmaları yürütmek,

d) Faaliyet alanları ile sınırlı olarak mal ve hizmet üretiminde bulunmak"

Aynı Yönetmelik'in 6'ncı maddesinde döner sermaye işletmelerinin gelirleri;

"a) Bu işletmelerde yapılacak iş ve hizmetler ile üretilen malların satışı karşılığında sağlanan gelirler,

b) Bağış ve yardımlar,

c) Sair gelirler."

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği'nin 2'nci maddesinde ise Döner Sermaye İşletmesinin faaliyet alanları;

"a) Yükseköğretim kurumları dışındaki kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişilerce talep edilecek konularda bilimsel görüş vermek, proje hazırlamak, araştırma ve benzeri hizmetler yapmak, kurslar açmak,

b) Belirli bilimsel sonuçların uygulanmasını sağlamak,

c) Mevcut fiziki kapasiteyi değerlendirerek, faaliyet alanları ile sınırlı olarak her türlü mal ve hizmet üretiminde bulunmak, önceden Rektörün onayı alınmak suretiyle elde edilecek ürünleri pazarlamak, teşhir ve satış yerleri açmak,

d) Üniversite ile ona bağlı birimlerde tahlil ve araştırmalar yapmak ve rapor düzenlemek,

e) Her türlü basım ve yayım hizmetlerini yerine getirmek."

Olarak sıralanmıştır.

Üniversitelerin gelir kaynakları 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 55'nci maddesinde belirlenmiştir. Bu gelirler;

a. Her yıl bütçeye konulacak ödenekler,

www.balioglu.net

b. Kurumlarca yapılacak yardımlar,

c. Alınacak harç ve ücretler,

d. Yayın ve satış gelirleri,

e. Taşınır ve taşınmaz malların gelirleri,

f. Döner sermaye işletmelerinden elde edilecek karlar,

g. Bağışlar, vasiyetler ve diğer gelirlerdir.

ODTÜ Döner Sermaye İşletmesi bünyesinde katkısız gelirler olarak adlandırılan ve herhangi bir bilimsel araştırmaya ya da projeye veya doğrudan bir akademik çalışmanın katkısına dayanmayan kitap satışı, giriş kart bedeli, araç pulu satışı, saf su satışı, hediyelik eşya satışı, bal satışı, kitap cezaları, limon gelirleri, hasar tespit gelirleri adı altında tahsil edilen ve işletme geliri olarak kabul edilip kayda alınan tahsilatlar bulunmaktadır. 2017 yılı Sayıştay Denetim Raporuna da konu edilen tespitle ilgili olarak İdare, herhangi bir düzeltici işlem tesis etmediği gibi yeni gelir kalemleri de işletme gelirlerine dahil edilir olmuştur.

www.balioglu.net

2019 yılında döner sermaye işletmesi faaliyet alanları ile ilgisi bulunmayan gelir türleri ve tutarları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 3:Döner Sermaye Kapsamında Elde Edilen Katkısız Gelir Türleri ve Tutarları

Gelir Türü	**Tutarı (TL)**
Baskı gelirleri	795.574,62
Kitap satış gelirleri	2.026.136,79
Giriş kart bedeli	418.222,34
Araç pulu	2.838.571,92
Saf su satışı	3.007,06
Hediyelik eşya satışı	2.505.168,12
Bal satışı	32.784,04
Kitap cezaları	113.138,46
Limon gelirleri	18.291,85
Hasar tespit geliri	16.972,66
TOPLAM	**8.767.867,86**

Tablodan da görüleceği üzere; ODTÜ özel bütçe hesapları içerisinde yer alması gereken 8.767.867,86 TL'lik tutar, döner sermaye işletmesine ait gelir olarak kaydedilmiştir.

Döner Sermaye İşletmesinde katkısız gelir olarak sınıflandırılıp tahsilatı yapılan ve yukarıda yer alan tabloda sayılan gelir kalemleri doğrudan herhangi bir akademik çalışmaya ve katkıya dayanmayan, işletmenin faaliyet alanı içerisinde de yer almayan gelirler olup özel bütçe hesaplarına dahil edilmesi gerekmektedir. Yapılan uygulamalar mevzuata aykırı olduğu gibi 2019 Mali Yılı İşletme Gelir Tablosunda döner sermaye işletmesinin geliri olmayan 8.767.867,86 TL'nin 600 Yurtiçi Satışlar Hesabına alınarak dönem satış gelirinin, Bilançoda ise 102 Banka Hesabı ile 590 Dönem Net Karı Hesabının aynı tutar kadar fazla gösterilmesine neden olunduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Ekonomik Değer Taşıyan Hak Alımlarının Giderleştirilmesi

Erişim ve lisans kodu hakkı, lisans yenileme ve lisans kiralama alımlarının varlık niteliği taşımasına rağmen giderleştirildiği tespit edilmiştir.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 260 Haklar Hesabı ile ilgili 222'nci maddesinde; bedeli karşılığı edinilen imtiyaz, patent, lisans, ticari marka ve unvan gibi hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için bu hesabın kullanılacağı ifade edilmiştir.

İşletmede gerçekleştirilen satın almalara ilişkin onay belgelerinde işin konusu "hizmet alımı" olarak tanımlanmış ve buna dayanarak muhasebe kayıtlarında gider olarak gösterilmiş olmakla birlikte, birimlerden gelen talep yazılarından ve faturalardan alımların konusunun;

-Yazılım lisans yenilemesi,

-İçinde test sunucularına erişim hakkı içeren cihazın kullanım ve erişim hakkının süresinin uzatılması,

-Lisans kodu hakkının süresinin uzatılması,

-Simülasyon yazılım lisansı,

-Program lisans yenilemesi,

Niteliğinde olduğu, dolayısıyla varlık hesabı olan 260 Haklar Hesabında gösterilmesi gerektiği anlaşılmıştır.

Ekonomik değer taşıyan bir hakkın ya da imtiyazın kullanılması karşılığı yapılan

www.balioglu.net

harcamaların giderleştirilmesi nedeniyle İşletme Bilançosunda 260 Haklar Hesabında Toplamda 257.404,93 TL tutarında eksiklik bulunmaktadır.

BULGU 4: Katma Değer Vergilerinin Muhasebe Kayıtlarına Hatalı Yansıtılması

Döner Sermaye İşletmesinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile imzaladığı Protokole istinaden yürütülen projede, İşletmenin düzenlediği faturada yer alan ve beyan edilip ödenecek olan Katma Değer Vergisi (KDV)'nin muhasebe kayıtlarında eksik gösterildiği tespit edilmiştir.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 10'uncu maddesinde vergiyi doğuran olayın ne zaman meydana geldiğine ilişkin hükümler bulunmakta olup buna göre;

-Mal teslimi ve hizmet ifası hallerinde malın teslimi veya hizmetin yapılması,

-Malın tesliminden veya hizmetin yapılmasından önce fatura veya benzeri belgeler verilmesi hallerinde, bu belgelerde gösterilen miktarla sınırlı olmak üzere fatura veya benzeri belgelerin düzenlenmesi,

-Kısım kısım mal teslimi veya hizmet yapılması mutad olan veya bu hususlarda mutabık kalınan hallerde, her bir kısmın teslimi veya bir kısım hizmetin yapılması

Anında vergi doğmaktadır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile imzalanan hizmet alımına ilişkin Protokole istinaden, İşletme Müdürlüğü tarafından 12.12.2018 tarihinde 99703 no.lu fatura düzenlemiş, 617.000,00 TL tutarındaki hakediş için 111.060,00 TL KDV tahakkuk etmiş ve toplam fatura tutarı 728.060,00 TL olmuştur.

Fatura karşılığı alacak tutarı olan 728.060,00 TL 26.12.2018 tarihinde Bakanlıkça gönderilerek İşletmenin banka hesabına girmiştir

Muhasebe kaydının 26.12.2018 tarih ve 9612 no.lu muhasebe işlem fişi ile yapıldığı; 102 Banka Hesabına 728.060,00 TL borç kaydedildiği, bu tutarın sadece 346.474,00 TL'sinin 600 Gelirler Hesabı ile 800 Bütçe Gelirleri Hesabına alacak kaydıyla İşletmeye gelir kaydedildiği, geriye kalan tutarın 336 Diğer Çeşitli Borçlar Hesabında iki kurum adına emanete alındığı, fatura düzenlenen tutara ait KDV yerine gelir kaydedilen tutarın KDV'si olan 62.365,32 TL'nin 391 Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabına alacak kaydedildiği görülmüş olup düzenlenen faturaya ait KDV tutarının tamamının 391 Hesabına alınmayarak, ödenmesi gereken verginin eksik gösterildiği, dolayısıyla beyan edilmediği anlaşılmıştır.

www.balioglu.net

2019 yılı Ocak ayında proje kapsamında Munzur Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesinden fatura karşılığı hizmet satın alınmıştır. Söz konusu satın alma işlemine ait muhasebeleştirme işlemlerinde gider hesapları kullanılmamış, bunun yerine daha önce ilgili işletme adına yukarıda yer verilen muhasebe işlem fişi ile 336 Diğer Çeşitli Borçlar Hesabında emanete alınmış olan 118.620,68 TL kapatılmıştır. KDV mükellefi olan bir başka kamu kurumu işletmesinden alınan hizmete ait bedelin KDV tutarı olan 18.094,68 TL ise 191 İndirilecek KDV Hesabına borç kaydedilerek, indirim konusu yapılacakken, Hesabın alacak tarafına kaydedilmiş, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde ilgili Hesabın alacak tarafına yapılacak kayıtlara ilişkin hükümlerle örtüşmeyen bir işlem gerçekleştirilmiştir. Yani fatura mukabili karşı tarafa ödenen vergi, indirime konu edilmemiştir.

Diğer taraftan satın alınan hizmete ait olup indirim konusu yapılması gereken 18.094,68 TL, mezkûr Yönetmeliğe göre alacak karakterli olan ve İşletmece satılan mal ve hizmetlere ait KDV için kullanılan 391 Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabına da borç kaydedilmiştir.

Neticede; 2018 yılı Aralık ayına ait olup Ocak 2019'da beyan edilen Katma Değer Vergisi Beyannamesinde proje kapsamındaki iş için ödenmesi gereken faturaya dayalı 111.060,00 TL tutarında vergi borcu varken, bu tutar yukarıda açıklanan muhasebe kayıtları nedeniyle 44.270,64 TL'ye düşürülmüştür.

www.balioglu.net

İşletmeler KDV mükellefi olup her ayın sonunda 191 ve 391 Hesaplarının kalanlarını karşılaştırarak ya KDV ödemekte ya da indirim konusu KDV daha fazla olduğunda devreden KDV hesabına alacağını kaydederek o ay için KDV ödeme yükümlülüğünden muaf tutulmaktadırlar. ODTÜ Döner Sermaye İşletmesi, hizmet satışına ait düzenlediği fatura tutarının katma değer vergisinin tamamını muhasebe kayıtlarında göstermeyerek vergiden kaçındığı gibi bir başka işletmeden satın aldığı hizmete ait Katma Değer Vergisini indirim konusu yapmayarak, düzenlemiş ve beyan etmiş olduğu beyannamelerin doğruluğunu etkilemiştir.

Vergi Usul Kanunu'nun kayıt nizamına ilişkin 219'uncu maddesinin "a" bendinde; *"Muamelelerin, işin hacmine ve icabına uygun olarak muhasebenin intizam ve vuzuhunu bozmayacak bir zaman zarfında kaydedilmesi şarttır. Bu gibi kayıtların on günden fazla geciktirilmesi caiz değildir"* hükmü yer almaktadır. Aynı Kanun'un 352'nci maddesinin 1 ila 6'ncı bentlerinde ise 219'uncu maddenin a bendinde belirtilen hükme aykırı hareket edilmesi halinde, 1'inci derece usulsüzlük cezası uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Sonuç olarak, İşletme tarafından düzenlenen 728.060,00 TL tutarındaki fatura ile ilgili düzeltme kayıtlarının

yapılması gerekmekte olup 2019 Mali Yılı İşletme Bilançosunda 391 Hesaplanan KDV ve 191 İndirilecek KDV Hesaplarındaki hatalı işlemlerden dolayı 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabında eksiklik bulunmaktadır.

B. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMEYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

www.balioglu.net

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
http://www.sayistay.gov.tr

www.balioglu.net